

УДК 343.8:343.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-230-235

Михайло ПУЗИРЬОВ©
доктор юридичних наук, старший дослідник
(Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна)

Ліліана ЦЕРКУНИК©
кандидат юридичних наук
(Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна)

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Надано кримінологічну характеристику пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн. Наголошено, що стратегічно важливим питанням запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи Міністерства юстиції України є вивчення зарубіжного досвіду. Важливу роль у цьому процесі відіграє міжнародна інтеграція співпраці всіх країн світу щодо створення єдиної міжнародної наукової бази вивчення проблем пенітенціарної злочинності в місцях несвободи і пошуку оптимальних шляхів запобігання їй серед засуджених, ув'язнених і пенітенціарного персоналу.

Наведено детермінанти пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн, основними з яких належать: переповненість в'язниць, недостатнє їх фінансування, неправильна класифікація засуджених за режимом відбування покарання, неналежні матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених і ув'язнених, кримінальна (тюремна) субкультура тощо.

Ключові слова: пенітенціарна система, місця несвободи, установи виконання покарань, слідчі ізолятори, засуджені, ув'язнені, пенітенціарний персонал, порядок і умови виконання та відбування покарань, кримінальні правопорушення в пенітенціарній сфері, кримінологічна характеристика, пенітенціарна злочинність, детермінанти, умови тримання засуджених і ув'язнених, матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених і ув'язнених, кримінальна (тюремна) субкультура, організовані злочинні групи, насильство, запобігання, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми. Стратегічно важливим питанням запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи Міністерства юстиції України є вивчення зарубіжного досвіду. Важливу роль у цьому процесі відіграє міжнародна інтеграція співпраці всіх країн світу щодо створення єдиної міжнародної наукової бази вивчення проблем пенітенціарної злочинності в місцях несвободи і пошуку оптимальних шляхів запобігання їй серед засуджених, ув'язнених і пенітенціарного персоналу.

Ба більше, результатом дослідження зарубіжного досвіду запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи, якщо він заслуговує на це, має бути впровадження окремих його аспектів у національне законодавство країни і реалізація на практиці.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Різні аспекти пенітенціарної злочинності в місцях несвободи як України, так і зарубіжних країн, досліджували такі вчені: А. Богатирьов, І. Богатирьов, О. Богатирьова, І. Боднар, В. Головіна, Б. Головін, О. Гумін, Т. Денисова, О. Джужа, В. Дрьомін, В. Коваленко, І. Колб, О. Колб, Д. Колодчин, В. Конопельський, І. Копотун, Т. Корнякова, Я. Ліховіцький, П. Михайленко, С. Мірошніченко, Ю. Орел, Ю. Орлов, Г. Радов, А. Степанюк, Я. Стрелюк, С. Царюк, О. Шкута, І. Яковець та ін.

Наукові доробки цих та інших фахівців містять низку системних положень та висновків щодо кримінологічної характеристики та заходів запобігання злочинності

© М. Пузирьов, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7814-9476>

mpuzyrov@gmail.com

© Л. Церкуник, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6306-2650>

tserkunykova@gmail.com

засуджених, ув'язнених і пенітенціарного персоналу.

Проте, як свідчить дослідження наукової школи «Інтелект», ті пропозиції, що надають вітчизняні вчені у власних дослідженнях щодо запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи, не тільки не впроваджуються в діяльність місць несвободи Міністерства юстиції України, а, навпаки, ігноруються і не вивчаються персоналом цих закладів. За винятком хіба що вивчення пенітенціарної кримінології здобувачами вищої освіти Пенітенціарної академії України.

Метою статті є надання кримінологічної характеристики пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн.

Вклад основного матеріалу. З огляду на зарубіжний досвід запобігання пенітенціарній злочинності вітчизняні установи виконання покарань залишаються занадто консервативними, повільно адаптують свою діяльність до міжнародних стандартів поведінки із засудженими та ув'язненими, що призводить до вчинення як засудженими, так і пенітенціарним персоналом кримінальних правопорушень.

Зважаючи на те, що запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи ведеться здебільшого в ході реагування на вчинення кримінальних правопорушень з боку засуджених, ув'язнених або пенітенціарного персоналу, зростає потреба саме у вивченні зарубіжного досвіду з цього питання та визначенні, наскільки таке запобігання відповідає національним нормативно-правовим актам стратегічного планування у сфері реформування пенітенціарної системи [1].

Водночас положення національних програмних документів орієнтовані на такі доктринальні засади, що створюють позитивні передумови для впровадження позитивного зарубіжного досвіду запобігання пенітенціарній злочинності у вітчизняну практику функціонування місць несвободи, а саме:

- підвищення рівня формальних і практичних каналів комунікації між органами державної влади та європейськими й міжнародними партнерами;
- наближення українського законодавства до стандартів Європейського Союзу;
- подальше реформування пенітенціарної системи України шляхом впровадження в практику кримінально-виконавчих установ міжнародного досвіду пенітенціарної діяльності та вимог європейських стандартів у сфері виконання покарань і поведінки із засудженими.

При цьому наявність численних наукових дискусій серед вітчизняних і зарубіжних учених щодо вивчення зарубіжного досвіду запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи та впровадження його у вітчизняну практику вказує як на актуальність проблеми, так і на потребу в її вирішенні.

Варто зазначити, що проблема запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи є актуальною для всіх держав світу. Тому варто погодитися з позицією вітчизняного вченого О. Некрасова про те, що неодмінною умовою успішної реалізації кримінальної та кримінально-виконавчої політики будь-якої країни є вжиття заходів щодо недопущення в місцях несвободи вчинення кримінальних правопорушень. Хоча, як зауважує вчений, цьому процесу можуть перешкоджати різні обставини, що мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Серед іншого – запобігання серед засуджених, до яких суд застосував покарання, вчиненню нового кримінального правопорушення [2, с. 161]. Грунтуючись на такій позиції дослідника, доходимо висновку, що кримінальне законодавство всіх держав містить норми про відповідальність за кримінально-протиправні посягання на встановлений порядок виконання та відбування покарань, а також за загальнокримінальні діяння, що вчиняються засудженими та ув'язненими в місцях несвободи.

Відзначаючи безперечну значущість раніше проведених досліджень зарубіжного досвіду запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи, зауважимо, що вони, на нашу думку, не вичерпують усього кола питань, що вимагають свого вирішення.

Тому поділяємо позицію вітчизняного вченого І. Богатирьова, який зауважує: передусім важливо розуміти, що не існує ідеальних правових систем, у яких проблема запобігання пенітенціарній злочинності в місцях несвободи позитивно вирішена. Їхня ефективність визначається своєчасністю та відповідністю стану держави і права тієї чи іншої країни певному етапу суспільного розвитку. В Україні останні два десятиліття відбувається ідеалізація права західного типу, незважаючи навіть на очевидні суттєві відмінності в історії формування цих правових систем [3, с. 9].

Саме тому, зважаючи на особливості кримінологічної характеристики

пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн, більшість національних законодавців диференціюють кримінальну відповідальність за діяння, вчинювані засудженими та ув'язненими у сфері пенітенціарних правовідносин (тобто ті, що посягають на встановлений порядок і умови виконання та відбування покарань), і за загальнокримінальні діяння, вчинювані в місцях несвободи.

При цьому законодавці держав однієї правової сім'ї, як правило, дотримуються уніфікованих підходів у відповідній юридичній техніці. Так, наприклад, проведений нами аналіз кримінальних кодексів у межах слов'янської правової сім'ї засвідчив, що більшість статей, котрі передбачають кримінальну відповідальність за порушення нормальної діяльності установ виконання покарань, схожі за конструкцією їхніх диспозицій. Водночас відмінності простежуються у родових об'єктах відповідних кримінальних правопорушень: в одних державах такі кримінальні правопорушення визнано посяганням на порядок управління, в інших – на інтереси правосуддя.

Отже, в результаті вивчення криминологічної характеристики пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн було встановлено, що в зарубіжних установах виконання покарань вчиняються як групова непокора засуджених, так і захоплення заручників і знищення майна. Причинами вчинення кримінальних правопорушень у пенітенціарних установах (детермінантами пенітенціарної злочинності), зокрема, США, є, як і в Україні, погані умови тримання засуджених і ув'язнених у місцях несвободи. До них належать: переповненість в'язниць, недостатнє їх фінансування, неправильна класифікація засуджених за режимом відбування покарання, неналежне матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених і ув'язнених тощо.

Із цього приводу вітчизняний учений І. Копотун, досліджуючи місця несвободи США, припускає, що низка чинників створює в середовищі засуджених відчуття втоми, песимізм і напруженість – зрештою це призводить до масових заворушень. Останні можуть спалахнути від «іскри», такої, наприклад, як погана їжа або чутки про насильство з боку тюремної адміністрації. Відповідно до цієї теорії обов'язково мають бути присутніми два елементи: підстава невдоволення та інцидент, що перетворює невдоволення у заворушення [4, с. 90]. Деякі вчені вважають, що масові заворушення в місцях позбавлення волі можуть виникнути з причини втручання адміністрації в соціальну систему засуджених.

Найбільше проблем із масовими заворушеннями в пенітенціарних установах у сучасному світі мають країни Латинської Америки. Тюремна система майже всієї Латинської Америки перебуває у кризі, котра, на думку численних експертів, викликана трьома причинами – переповненістю пенітенціарних установ, впливом організованих злочинних груп і відсутністю державних інвестицій. Навіть незважаючи на те, що у провідних країнах Латинської Америки (Чилі, Бразилії та Колумбії) побудовано нові тюрми, зазначені криминогенні проблеми залишаються, оскільки старі установи не закрили і вони продовжують використовуватися для тримання там засуджених і ув'язнених. Саме тому, за переконанням експертів, пріоритет має надаватися зниженню чисельності тюремного населення. У цьому контексті фахівці пропонують ширше застосовувати альтернативні покарання, такі як громадські роботи або електронний моніторинг, для тих, хто вчинив злочин вперше, і для засуджених за ненасильницькі злочини. Це, на думку експертів, надасть можливість розвантажити тюрми й уникнути «зараження» криміналом, «оскільки тюрми – це не що інше, як кримінальні університети» [5-6].

Загалом позитивно ставлячись до висловлених міжнародними експертами позицій, зазначимо, що такий зарубіжний підхід до нейтралізації загальних детермінантів пенітенціарної злочинності в місцях несвободи властивий і українській юридичній доктрині й правозастосовній практиці, особливо після прийняття у 2012 р. нового Кримінального процесуального кодексу України, із застосуванням якого пов'язують значне (у декілька разів) скорочення чисельності осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України. Нині суди України у межах альтернативно визначених санкцій тяжіють до застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі.

Серед найпоширеніших і найтипівіших кримінальних правопорушень у пенітенціарній сфері – втечі з місць несвободи. Проте у світі наявні юрисдикції, в яких втеча не визнається кримінальним правопорушенням. Яскравий приклад – Швеція. Тому до особи, яка вчинила втечу або спробу втечі, там застосовуються дисциплінарні стягнення [7, с. 570]. Представники адміністрації шведських в'язниць пояснюють це

тим, що у людини є природний потяг до свободи, за який недоцільно її карати. У таких випадках строк покарання продовжується на термін перебування засудженого у розшуку [8, с. 113].

На думку зарубіжних учених, найпоширенішими детермінантами кримінальних правопорушень у місцях несвободи зарубіжних країн є:

– соціальна ізоляція засуджених, що сприяє відчуженню від зовнішнього світу і культурному розчаруванню засуджених, протиставленню «тюремного» світу соціуму, що викликає стигматизацію засудженого, призводить до прийняття ним ролі ізгоя. При цьому така особа, співвідносячи себе з іншими засудженими, протиставляє себе персоналу пенітенціарної установи. За цих умов прийняття радикальних ідей може сприйматися особою, з одного боку, як самоствердження особистості, бажання виділитися з натовпу (як протиставлення свого світогляду загальноприйнятим соціальним установкам, акт протесту проти свого існування в умовах ізоляції); а з іншого – як бажання долучитися до групи осіб, які відбувають покарання, заради солідарності, пошуку сенсу свого існування або захисту від посягань із боку інших засуджених. Канадський кримінолог А. Вільнер зауважує, що багато в чому саме почуття ізолюваності й бажання убезпечити себе змушує засуджених шукати захист у групі собі подібних [9, с. 6];

– пріоритет асоціальних відносин у середовищі засуджених, котрі підживлюються тюремною субкультурою, що викликає почуття особистісної незахищеності. Це сприяє пошуку захисту шляхом вступу до групи, сформованої, як правило, за принципом етнічної, національної, релігійної приналежності, місцем проживання до засудження (земляцтвом) або інтересами. Сама тюремна субкультура, поділяючи засуджених на касти й визначаючи їх поведінку, призводить до об'єднання засуджених у неформальні групи. Як зазначає іспанський дослідник Х. Джордан, «у тюрмі, яка є ворожим середовищем, саме пошук емоційної близькості й необхідність захисту штовхають засуджених в екстремістські групи» [10, с. 212];

– наявність у пенітенціарних установах значної кількості осіб, схильних до агресивної поведінки, для яких заклики до розв'язання соціальних проблем (існуючих або уявних) за допомогою насильства є цілком прийнятним виходом [11, с. 103]. Причому кількість таких осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, пропорційно збільшується як унаслідок механізму психічного зараження, так і через постійну необхідність захищати свій особистий простір від інших засуджених;

– переповненість місць несвободи, коли скупченість засуджених на обмеженій території призводить до значного поширення радикальних ідей у такому середовищі. Це відбувається завдяки механізму психічного зараження, за яким на несвідомому рівні відбувається засвоєння установок і стереотипів навколишнього середовища, моделювання своєї поведінки відповідно до вимог неформальної групи [12, с. 61];

– одноманітність побуту засуджених та необхідність підпорядкування регламентованим вимогам представників адміністрації, що нерідко призводить як до протестних дій засуджених, так і до вияву потреби у зміні умов свого існування [13].

Висновки. Таким чином, проведений компаративний аналіз кримінологічної характеристики пенітенціарної злочинності в місцях несвободи зарубіжних країн дозволяє спрогнозувати схильність засудженого до вчинення кримінального правопорушення у місцях несвободи та можливість його входження до різних неформальних груп засуджених, урахувати індивідуальні чинники, що сприяють повторній криміналізації його особистості. Усе це допоможе персоналу місць несвободи спланувати індивідуально-профілактичну роботу серед засуджених і ув'язнених.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.12.2022 № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>.
2. Некрасов О. О. Порівняльно-правовий аналіз зарубіжного досвіду кримінально-правової протидії втечі з місця позбавлення волі або з-під варті. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 2. С. 161–168.
3. Богатирьов І. Г., Копотун І. М., Пузирьов М. С. Порівняльне кримінально-виконавче право : навч. посіб. / за заг. ред. І. Г. Богатирьова. Київ: Ін-т крим.-вик. служби, 2013. 140 с.
4. Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях : монограф. Київ: ПП «Золоті ворота», 2013. 472 с.

5. Oliver I., Salomón J. The Invisible Resistance to Latin America's Prison Systems. *WOLA: Advocacy for Human Rights in the Americas*. URL: <https://www.hrw.org/legacy/advocacy/prisons/americas.htm>.
6. Prisons in Latin America and the Caribbean. *Human Rights Watch Prison Project*. URL: <https://www.hrw.org/legacy/advocacy/prisons/americas.htm>.
7. Lindström P., Leijonram E. The Swedish prison system. *Prison policy and prisoners' rights: The protection of prisoners' fundamental rights in international and domestic law*. 2008. Vol. 42 of the Publications of the International Penal and Penitentiary Foundation. P. 559–570.
8. Лисодед О., Степанюк А. Умови відбування покарання у тюрмах Швеції. *Вісник прокуратури*. 2003. № 6. С. 111–116.
9. Wilner A. From Rehabilitation to Recruitment. *True North in Canadian Public Policy*. 2010, October. Ottawa: The Macdonald-Laurier Institute for Public Policy. P. 6.
10. Jordan J. Procesos de radicalizacion yihadista en Espana. Analisis sociopolitico en tres niveles. *Revista de Psicologia Social*. 2009. № 24 (2). P. 212.
11. Homel R., Thomson C. Causes and prevention of violence in prisons. *Corrections criminology*. Sydney: Hawkins Press, 2005. P. 101–108.
12. A solution to prison overcrowding and recidivism: global positioning system location of parolees and probationers / Baker J., Donaldson J., Flynn E., etc. University of Maryland, 2002. 131 p.
13. Bates M. The Stanford Prison Experiment: 40 years later. *AAAS: American Association for the Advancement of Science*. URL: <https://www.aaas.org/stanford-prison-experiment-40-years-later>.

Надійшла до редакції 17.01.2024

Прийнято до опублікування 26.01.2024

References

1. Pro skhvalennya Stratehiyi reformuvannya penitentsiarnoyi systemy na period do 2026 roku ta zatverdzhennya operatsiynoho planu yiyi realizatsiyi u 2022–2024 rokakh [On the approval of the Penitentiary System Reform Strategy for the period until 2026 and the approval of the operational plan for its implementation in 2022–2024] : rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 16.12.2022 № 1153-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>. [in Ukr.].
2. Nekrasov, O. O. (2013) Porivnyal'no-pravovyy analiz zarubizhnoho dosvidu kryminal'no-pravovoyi protydyiyi vtechi z mistysya pozbavlennya voli abo z-pid varty [Comparative legal analysis of foreign experience of criminal-legal resistance to escape from a place of deprivation of liberty or from custody]. *Pivdenoukrayins'kyi pravnychyy chasopys*. № 2, pp. 161–168. [in Ukr.].
3. Bohatyrov, I. H., Kopotun, I. M., Puzyrov, M. S. (2013) Porivnyal'ne kryminal'no-nykonavche parvo [Comparative criminal-executive law] : navch. posib. / za zah. red. I. H. Bohatyrova. Kyiv: In-t krym.-vyk. sluzhby, 140 p. [in Ukr.].
4. Kopotun, I. M. (2013) Zapobihannya zlochynam, shcho pryzvodyat' do nadzvychaynykh sytuatsiy u vypravnykh koloniyakh [Prevention of crimes leading to emergency situations in correctional colonies] : monohraf. Kyiv: PP «Zoloti vorota», 472 p. [in Ukr.].
5. Oliver I., Salomón J. The Invisible Resistance to Latin America's Prison Systems. *WOLA: Advocacy for Human Rights in the Americas*. URL: <https://www.hrw.org/legacy/advocacy/prisons/americas.htm>.
6. Prisons in Latin America and the Caribbean. *Human Rights Watch Prison Project*. URL: <https://www.hrw.org/legacy/advocacy/prisons/americas.htm>.
7. Lindström P., Leijonram E. (2008) The Swedish prison system. *Prison policy and prisoners' rights: The protection of prisoners' fundamental rights in international and domestic law*. Vol. 42 of the Publications of the International Penal and Penitentiary Foundation, pp. 559–570.
8. Lysodyed, O., Stepanyuk, A. (2003) Umovy vidbuvannya pokarannya u tyurmakh Shvetsiyi [Conditions of serving a sentence in prisons in Sweden]. *Visnyk prokuratury*. № 6, pp. 111–116. [in Ukr.].
9. Wilner, A. (2010) From Rehabilitation to Recruitment. *True North in Canadian Public Policy*, October. Ottawa: The Macdonald-Laurier Institute for Public Policy, p. 6.
10. Jordan, J. (2009) Procesos de radicalizacion yihadista en Espana. Analisis sociopolitico en tres niveles. *Revista de Psicologia Social*. № 24 (2), p. 212.
11. Homel, R., Thomson, C. (2005) Causes and prevention of violence in prisons. *Corrections criminology*. Sydney: Hawkins Press, pp. 101–108.
12. A solution to prison overcrowding and recidivism: global positioning system location of parolees and probationers / Baker J., Donaldson J., Flynn E., etc. University of Maryland, 2002. 131 p.
13. Bates, M. The Stanford Prison Experiment: 40 years later. *AAAS: American Association for the Advancement of Science*. URL: <https://www.aaas.org/stanford-prison-experiment-40-years-later>.

ABSTRACT

Mykhailo Puzyrov, Liliana Tserkunyk. Criminological description of penitentiary crime in places of unfreedom in foreign countries. The article deals with the criminological description of penitentiary crime in places of unfreedom in foreign countries.

The authors have emphasized that a strategically important issue of prevention of penitentiary crime in places of deprivation of liberty of the Ministry of Justice of Ukraine is the study of foreign

experience. An important role in this process is played by the international integration of the cooperation of all countries of the world to create a single international scientific base for studying the problems of penitentiary crime in places of deprivation of liberty and finding optimal ways to prevent it among convicts, prisoners and penitentiary staff.

A number of doctrinal principles that create positive prerequisites for the introduction of positive foreign experience in the prevention of penitentiary crime into the domestic practice of the functioning of places of detention are highlighted, namely: 1) raising the level of formal and practical channels of communication between state authorities and European and international partners; 2) approximation of Ukrainian legislation to European Union standards; 3) further reform of the penitentiary system of Ukraine by introducing international experience of penitentiary activities and the requirements of European standards in the field of execution of punishments and treatment of convicts into the practice of penal institutions.

The conducted comparative study showed that the majority of national legislators differentiate criminal liability for acts committed by convicts and prisoners both in the field of penitentiary legal relations (that is, those that encroach on the established procedure and conditions for the execution and serving of punishments), and for general criminal acts committed in places of imprisonment. At the same time, the legislators of the states of the same legal family, as a rule, adhere to unified approaches in the relevant legal technique.

Determinants of penitentiary crime in places of deprivation of liberty in foreign countries are shown, the main ones of which include: overcrowding of prisons, their insufficient funding, incorrect classification of convicts according to the regime of serving the sentence, inadequate material, household and medical and sanitary support for convicts and prisoners, criminal (prison) subculture etc.

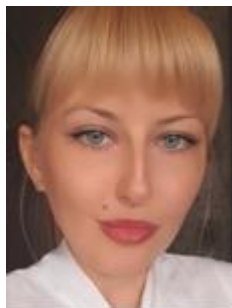
Keywords: *penitentiary system, places of unfreedom, penal institutions, pretrial detention centers, convicts, prisoners, penitentiary staff, order and conditions of execution and serving of sentences, criminal offenses in the penitentiary sphere, criminological characteristics, penitentiary crime, determinants, conditions of detention of convicts and prisoners, material, household and health care for convicts and prisoners, criminal (prison) subculture, organized criminal groups, violence, prevention, foreign experience.*

УДК 340.13

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-235-240

Сергій БАБАНИН©
кандидат
юридичних наук,
доцент

Юлія ТКАЧ©
ад'юнк

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ДОСТУП ДО МЕДІАЦІЇ ОСІБ, ЯКІ ТРИМАЮТЬСЯ ПІД ВАРТОЮ

Розглянуто можливості доступу до медіації осіб, які тримаються під вартою. Визначено, що Закон України «Про медіацію» передбачає можливість проведення медіації під час досудового розслідування та судового провадження з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим). Законодавство України, що регулює підстави та порядок тримання особи під вартою, не містить заборон щодо участі такої особи у медіації. Проте залишається неврегульованим порядок надання доступу до медіації особам, які тримаються під вартою, що робить фактично неможливим проведення медіації за участю ув'язненого. Запропоновано зміни та

© С. Бабанін, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8424-8825>

babanin-s@ukr.net

© Ю. Ткач, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4078-7509>

sara782@ukr.net